

الگوی مصرف کارآمد

اساسی‌ترین و در عین حال مشکل‌ترین بخش از فرایند دستیابی به الگوی بهینه مصرف است. انضباط اقتصادی شریاطی را فراهم می‌آورد که کانون‌ها و بنگاه‌های تولیدی و مصرف‌کنندگان به سیاست‌ها و برنامه‌هایی بپردازند که دارای یک نظام عقلایی است و در برابر نوسان‌های اقتصادی نیز واکنش‌های منطقی از خود نشان می‌دهد.

هنگامی که بتوانیم منافع شخصی افراد را با منافع جمعی و ملی هم‌سو سازیم، به مهم‌ترین بخش از انضباط پایدار اقتصادی دست یافته‌ایم. چرا که تحقق چنین مهمی موجب قانون‌مداری یکایک بخش‌ها، عوامل و عناصر اقتصادی می‌شود و در چارچوب یک نظم منطقی قرار می‌گیرد.

در تحقق انضباط اقتصادی، طیف وسیعی از حوزه‌ها دارای نقش مؤثر هستند. از جمله حوزه‌های امنیت اقتصادی، سهم و نقش دولت و بخش غیر دولتی در اقتصاد، ساختار بازار کار و تولید، تشکیل سرمایه و نرخ سرمایه‌گذاری، نظام بانکی و ارزی، نظام مالیاتی و بالاخره ساختار یارانه‌ها.

توجه و ساماندهی به این حوزه‌ها، زیرساخت شکل‌گیری یک نظام بهینه را در الگوی مصرف شالوده‌گذاری خواهد کرد. از سوی دیگر از نتایج حتمی وجود فرهنگ مصرف صحیح از یک سو و انضباط اقتصادی از سوی دیگر، کاهش گرایش به کالاهای غیر استاندارد، خدمات پرهزینه، کم‌فایده و به ویژه جلوگیری جدی از پدیده نامبارک قاچاق کالا است؛ زیرا ریشه قاچاق مبتنی بر شکل‌گیری نوعی اقتصاد زیرزمینی و غیر رسمی است که از عدم انضباط اقتصادی، نشأت می‌گیرد و در آن عوامل تجاری قانون‌گریز، از فرصت‌های سودآور بخش تجارت خارجی استفاده می‌کنند و مبادرت به قاچاق می‌نمایند.

رشد قاچاق، درآمدهای دولت را کاهش می‌دهد و اثرات منفی و زیان‌باری را بر نظام تخصیص منابع، کیفیت و کمیت عرضه کالاها و خدمات عمومی جامعه وارد می‌کند؛ هم‌چنین سرمایه‌گذاری‌های مولد از سوی دولت را محدود کرده و اقتصاد ملی را تهدید می‌کند.

این توضیحات نمایان‌گر آن است که دستیابی به «الگوی بهینه و کارآمد» از اهم واجبات به حساب می‌آید که بارها مورد تأکید مقام معظم رهبری بوده است. اعلام سال ۱۳۸۸ به نام سال اصلاح الگوی مصرف نتیجه همین نیاز اساسی کشور است که همه‌آحاد کشور و تمامی مسئولان امور را به عزم و حرکت ملی فرا می‌خواند. ■

سردبیر

فرهنگ مصرف صحیح به معنی نگرش متعالی و آمیخته با تدبیر در معیشت و زندگی، با بکارگیری صحیح سرمایه‌های فرهنگی، مذهبی و ملی؛ مبارزه با فرهنگ مصرف‌گرایی، اسراف، تبذیر و مارتن رقابت‌زدگی، تجمل‌پرستی و مدگرایی؛ ترویج قناعت و میانه‌روی در مصرف؛ بهره‌برداری بجای و به اندازه از مواهب طبیعی و امکانات خدادادی، با استفاده از شیوه و سیره اسلامی؛ نفی افراط و تفریط در رفع نیازها و در استفاده از زیبایی‌ها و شیرینی‌های زندگی می‌باشد.

خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید «یا ایها الذین آمنوا، لا تَحرموا طیبات ما أحل الله لکم و لا تعتدوا ان الله لا یحب المعتدین و کلوا مما رزقکم الله حلالاً طیباً و اتقوا الله الذی انتم به مؤمنون»؛ ای کسانی که ایمان آورده‌اید چیزهای خوبی که خداوند به شما حلال فرموده است بر خود حرام نکنید و از آن چه حلال کرده است نیز تجاوز ننمایید. همانا خداوند تجاوزکاران از حریم‌ها را دوست نمی‌دارد و از آن چه خداوند به شما روزی داده است، در حالی که حلال و نیکو است بخورید و تقوای الهی را که به آن اعتقاد دارید پیشه خود سازید.

در این آیه کریمه، شیوه درست استفاده از نعمت‌های الهی برای معیشت و زندگی، مورد تأکید قرار گرفته است. هم‌چنین شیوه‌هایی که از روی نادانی و جهالت در مصرف نعمت‌های الهی، هم‌چون تحریم و دوری جستن از آن نعمت است، مورد سرزنش قرار گرفته است. رکن دیگر در الگوی مصرف کارآمد وجود انضباط پایدار اقتصادی است. موضوع انضباط اقتصادی، زیربنایی‌ترین،

